Parallelsessie Beraad en Advies, 10 februari 2022
Extra middelen en hervormingsagenda jeugd 2022 en verder
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer H. van Mourik
Griffie:	de heer S. Vink
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP
Portefeuillehouder:	de heer E. Kraaijeveld
Ambtelijk:	de dames M. Teeuw, K. Oude Egberink
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij licht het programma voor deze sessie toe.

Extra middelen en hervormingsagenda jeugd 2022 en verder

De gemeente Gorinchem ontvangt extra rijksmiddelen voor jeugdzorg in 2022. Tijdens de I&O van 13 januari jongstleden bent u geïnformeerd over deze extra middelen (en de hervormingsagenda) en hebben we u een raadsvoorstel gedaan over de inzet van deze extra middelen. Deze sessie biedt u de ruimte om vragen te stellen. Tevens kunnen de aanwezige fracties een inhoudelijke reactie geven op het raadsvoorstel en met elkaar het debat voeren.

Wethouder Kraaijeveld leidt het onderwerp in. Hij benadrukt dat het raadsvoorstel veel elementen bevat waarmee de lokale transformatie verder gebracht kan worden en een impuls gegeven kan worden. Samen met de raden in Zuid-Holland-zuid wordt een beweging naar lokaal gemaakt. Dit jaar is met de regionale inkoop gestart met normen en ontwikkelingen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit toeneemt en een beheersbaar financieel kader blijft. In het totaaloverzicht zijn de zaken die al concreet gemaakt zijn opgenomen. Een deel daarvan is vorige week besproken in het kader van de begrotingswijziging. Jeugdhulp naar voren beslaat een groot deel van de bedragen, maar ook preventieve Jeugdhulp en de Stichting Jeugdteams wordt extra body gegeven.

De heer De Jong geeft aan dat zijn fractie zich grotendeels kan vinden in de beleidsnotitie en de bedragen die daarin genoemd worden. Er blijft nog € 1,5 mln. staan, € 1,6 mln. is beschreven. Dergelijke bedragen zullen niet elk jaar naar Gorinchem komen. Er worden een keuze gemaakt om het grootste bedrag te reserveren voor preventieve activiteiten en daar kan zijn fractie zich in vinden. Over het bedrag voor SOJ merkt hij op dat in de meerjarenbegroting wordt teruggelopen en dat is voor zijn fractie echt wel de max. SOJ heeft jaarlijks extra middelen nodig. Dit jaar is dat nog mogelijk en daarom moet het echt bij het bedrag van € 387.000 blijven in de komende jaren. Er wordt al jaren beloofd dat zij met minder toe kunnen, maar dat gebeurt niet. Het college kiest vooral voor preventieve activiteiten en dat wordt gesteund. Hij informeert of er voldoende capaciteit is om in te zetten gezien de agenda die er ligt. Hij vraagt wat er gebeurt als bedragen in 2022 niet volledig ingezet worden en of deze vervolgens bestemd kunnen worden. Afsluitend geeft hij aan dat dit voorstel wordt gesteund en dat de meerjarenbegroting wellicht onderdeel is van het debat.

De heer Koçak merkt op dat er in de I&O sessie veel over dit onderwerp is gesproken. Het voorstelt ziet er goed uit, de inzet en verdeling is zorgvuldig gekozen. De extra middelen zijn nodig voor de doorontwikkeling van de transitie. De toekomst ziet er goed uit om het stelsel duurzaam en gezond te maken, met name lokaal. Wat zijn fractie betreft kan dit voorstel als hamerstuk naar de raad.

Mevrouw Van Oversteeg benadrukt dat het goed is dat er extra middelen vanuit het Rijk zijn gekomen. De inzet op preventie spreekt aan om te voorkomen dat problemen verergeren of zich verder ontwikkelen. Zij hoop dat 'de inzet op normaal leven' bijdraagt aan goede jeugdzorg, maar sommige dingen moeten ook binnen het gezin opgelost kunnen worden met inzet van vrijwilligers.

Mevrouw Hamann is blij met de extra middelen die hard nodig zijn. Voor de jeugd waren de twee coronajaren zwaar waardoor problematiek is ontstaan of toegenomen. Zij deelt de zorgen van de ChristenUnie over het teruglopen van de extra hulp en informeert of er een meerjarenplan gemaakt kan worden. Zij zou graag wat meer inzicht krijgen in aantallen van kinderen die geholpen zijn en of dit ook betekent dat zij zijn uitbehandeld anders dan dat zij gewoon 18 jaar zijn geworden en in een andere regeling terechtkomen. Haar fractie steunt de aanpak en sluit zich aan bij het aanmerken als hamerstuk.

De heer Koçak is benieuwd naar de reactie van de wethouder met betrekking tot het meerjarenprogramma en vraagt aan de ChristenUnie en Gorcum Actief hoe dit opgesteld kan worden als de cijfers voor 2023 en 2024 niet bekend zijn.

De heer De Jong wijst op het totaaloverzicht op pagina van 23 waar de extra middelen voor de inzet op jeugd teruglopen op basis van de prognoses en de voorstellen vanuit de VNG waarbij een hobbel is genomen door de plannen van het nieuwe Kabinet die slechter zouden kunnen worden vanwege bezuinigingen. Het is duidelijk dat er de komende jaren minder geld beschikbaar komt. Zijn fractie wil de gelden in Gorinchem vooral aan de voorkant uitgeven en niet jaarlijks extra geld in SOJ steken omdat het op een gegeven moment genoeg is.

Mevrouw Hamann ziet dat er bezuinigingen aankomen terwijl de indruk bestaat dat er eerder meer dan minder hulp nodig is en daarom vraagt zij naar aantallen en effectiviteit. Er kan geen beleid gemaakt worden als niet bekend is hoe groot het probleem is.

De heer Chaaby complimenteert de beleidsmakers en het college die proactief met een plan van aanpak zijn gekomen waarin de extra middelen op de juiste manier ingezet worden. Veel maatregelen worden belegd met het Sociaal Team waardoor grip op de lokale jeugdhulp gekregen wordt. Hij roept het college op om vooral lokaal vorm te geven aan projecten en inhoud en hoopt dat in de regionaal opgetuigde structuur de middelen worden besteed aan de handen aan het bed in plaats van aan dure projecten of projectleiders. De hulp aan de voorkant door de juiste partij die de inwoners van Gorinchem het beste kent. Zijn fractie roept op om het monitoren van de kpi's van deze middelen niet ten koste te laten gaan van tijd voor de cliënt. Het meten van zorg is lastig en daarom moeten aan de voorkant de juiste dingen gedaan worden in plaats van focussen op lastig te meten zaken. Hij vraagt waarom het plan niet meteen voor drie jaar afgesproken wordt. Zijn fractie gaat er vanuit dat de intentie er is om met de samenwerkingsverbanden door te gaan. De cao Jeugdzorg is nog niet afgesloten. Hij vraagt of er rekening wordt gehouden met extra kosten voor inflatie en meegroeiende cao's.

De heer Roeland geeft aan dat zijn fractie zich kan vinden in het raadsvoorstel. Gehoopt wordt dat er door de extra middelen vanuit het Rijk een sluitende begroting komt waardoor er niet steeds jaarlijks heel veel geld bij moet. Het versterken van het normale leven is belangrijk om te voorkomen dat jeugdigen in een circuit terechtkomen waarbij de problematiek ernstiger is en een langdurige ondersteuning nodig is. Zijn fractie is

voorstander van één gezin, één regisseur, één plan. In het raadsvoorstel worden twee verschillende bedragen genoemd. Hij veronderstelt dat dit een foutje is.

De heer Wientjes merkt op dat er nog steeds geen duurzame oplossing is. De vraag blijft groeien. Jeugd heeft steeds meer zorg nodig. Preventie is daarom belangrijk. Hij heeft wat vraagtekens of de aanpak met expertteams de oplossing is. Hij herhaalt dat zijn fractie grote zorgen heeft over de organisatie. Raadsleden bevinden zich op grote afstand, maar kunnen niet direct invloed uitoefenen op gemeenschappelijke regelingen. Hij roept daarom op het wat anders te organiseren, meer vertrouwen in de organisatie, haal de wethouders uit het dagelijks bestuur en laat hen in het algemeen bestuur een rol spelen, zodat er in het dagelijks bestuur mensen met verstand van zaken kunnen plaatsnemen. Zijn fractie heeft vertrouwen in de wethouder dat hij zijn best doet en daarom wordt er ingestemd en hoeft dit onderwerp niet terug te komen in de raad.

Mevrouw Dansen geeft aan dat haar fractie geen bezwaar heeft tegen die voorstel, maar er zijn wel zorgen met betrekking tot de overblijvende gelden die op dit moment niet ingezet worden. Zij is geen fan van het opnemen in de begroting met een stelpost. Het was altijd een goede gewoonte om de gelden voor Jeugdzorg terug te geven aan de Jeugdzorg wanneer nodig. Zij vraagt of de wethouder dit kan garanderen.

Mevrouw Alba deelt de mening dat er blijvend gekeken moet worden naar preventie omdat de zorgen voor jongeren toenemen. Haar fractie maakt zich met name zorgen over de klap die na corona gaat komen. Het zou fijn zijn om een vinger aan de pols te houden zonder dat het een bodemloze put wordt. Het is een goed plan waar helaas nog steeds heel veel geld naartoe gaat.

Wethouder Kraaijeveld bedankt voor de positieve reacties. Er is ambtelijk en in samenwerking met de regio hard gewerkt om tot dit gedegen voorstel te komen. De stelpost jeugd is opgenomen omdat in de komende jaren bekeken wordt hoe het loopt met de landelijke hervormingsagenda en welke ontwikkelingen er regionaal zijn. De PM posten moeten geconcretiseerd en op geld gezet worden. De raad krijgt in de nieuwe periode ruimte om daar invulling aan te geven. Er wordt meer ingezet op preventieve activiteiten. Eerst werd alles bij de Regio belegd, nu wordt alles meer lokaal georganiseerd. Lokaal moet men goed geëquipeerd zijn om dit te kunnen doen. Begeleiden, regie voeren, het Sociaal Team in positie brengen met het informele veld. Jeugdhulp naar voren gaat echt om de handen aan het bed. Gezinnen zo adequaat mogelijk helpen. Corona laat bij jeugdigen diepere sporen na. De vraag is hoe daar zo preventief mogelijk klaargestaan kan worden. Hij wijst in dit kader op inzetten op POH, extra capaciteit bij Veilig Thuis en de verbinding met onderwijs. In de loop van het jaar wordt teruggekoppeld over resultaten die door deze trajecten worden bereikt omdat de kosten voor de baten uitgaan. De vraag is of het lukt om met de impulsmaatregelen langjarig structureel zaken beter op te lossen. Samen met aanbieders wordt de beweging naar nul uithuisplaatsingen gemaakt. Als dit slaagt betekent dit minder kosten in de regionale zorgmarkt. Hoe verhoudt dit zich regionaal en hoe lokaal in extra stappen en preventie geïnvesteerd.
Hij is blij dat de proactiviteit teruggelezen wordt in lijn met het provinciaal sociaal beleid dat een aantal jaren geleden is vastgesteld. De vraag over de cao's, dit is een indexering waar ook het Rijk naar kijkt. Dit wordt in de decembercirculaire verwerkt. Het preventieve aanbod wordt komend jaar integraal tegen het licht gehouden met de beweging naar lokaal in samenwerking met de partijen die hier in Gorinchem mee aan de slag zijn.
Over het verschil in bedragen geeft hij aan dat € 1.135 mln. het juiste bedrag is.
De VVD wijst op voldoende governance, voldoende professionaliteit. Op het organiseren van de governance worden stappen gezet. Bestuurders moeten zich goed laten bijpraten waar verstandig aan gedaan wordt, een spiegel voorhouden hoe Gorinchem het zelf beter kan doen. Met het netwerk MT is een gezamenlijke drijfveer waardoor meer ambtelijke sturing op de processen gezet kan worden. Hij is het eens dat er op dit moment nog veel projectleiders zijn, maar hiermee worden impulsen gegeven die bestendigd moeten worden in de gemeentehuizen.

De voorzitter biedt gelegenheid om vragen te stellen in tweede termijn.

De heer De Jong herhaalt zijn vraag wat er gebeurt met de gelden als deze niet volledig benut worden, of hier een bestemming aan gegeven wordt of dat dit teruggaat naar het Rijk. Hij vraagt wat de wethouder ervan vindt dat SOJ in het meerjarenplan niet meer krijgt dan het bedrag dat daar nu voor gereserveerd is. Hij adviseert om vooral in te zetten op sturingsinstrumenten en te bekijken hoe het jeugdwelzijnswerk optimaal betrokken blijft. Hij deelt de mening van D66 dat er zo veel geld aan Jeugdzorg uitgegeven moet worden, dit geeft aan wat de status van de ernstige zorgen bij de jeugd is. Voor zijn fractie is dit een hamerstuk.

De heer Koçak heeft geen verdere vragen en geeft aan dat het stuk als hamerstuk door kan naar de raadsvergadering.

Mevrouw Van Oversteeg vindt het goed om te horen wat de visie van de wethouder is op de manier waarop de middelen worden ingezet en hoe de organisatie vormgegeven kan worden. Zij heeft geen aanvullende vragen en kiest eveneens voor een hamerstuk.

Mevrouw Hamann zegt dat er sprake is van een impuls vanuit het Rijk. Dit is incidenteel geld. Preventie is vaak een langlopend iets wat over een periode van jaren pas vruchten afwerpt. Zij vraagt hoe de wethouder dit denkt te doen met incidentele gelden. Zij begrijpt dat dit lokaal georganiseerd gaat worden en vraagt of dit betekent dat er bij de DG&J minder personele inzet nodig is waardoor dit een besparing zou kunnen zijn.

De heer Chaaby heeft geen vragen meer. De aandachtspunten zijn meegegeven. Het is een goed plan dus een hamerstuk en zo snel mogelijk aan de slag gaan.

De heer Roeland geeft aan dat de vragen beantwoord zijn. De antwoorden op de vragen van de ChristenUnie en Gorcum Actief worden nog afgewacht. Het stuk wordt aangemerkt als hamerstuk.

De heer Wientjes sluit zich aan bij het aanmerken als hamerstuk. Hij weet dat de wethouder de governance ook een interessant punt vindt. Ambtelijke sturing betekent dat de ambtenarij meespeelt in dit moeilijke dossier. Vertrouwen op een directeur is goed, maar er moet ook breder gekeken worden. Deze zaken vragen om verbetering, de overheid op afstand, laat de professionals het werk doen.

Mevrouw Dansen is niet helemaal blij met het antwoord op de vraag over het zekerstellen van het geld voor de Jeugdzorg. Zij zou het op prijs stellen als er nagedacht wordt over de mogelijkheid om de gelden te oormerken. Als zij geen duidelijk antwoord krijgt, twijfelt zij of dit een hamerstuk kan zijn.

Mevrouw Alba heeft al gewezen op de zwaarte van de Jeugdzorg met betrekking tot corona. De wethouder noemde uithuisplaatsingen terug naar nul. Zij is hier groot voorstander van, maar weet dat het moeilijk is om zoiets te behalen. Vanuit de media worden zaken vernomen over gesloten Jeugdzorg. Dit wordt in Gorinchem niet geleverd. Zij vraagt welke oplossingen er wel zijn om de zware Jeugdzorg handen en voeten te geven binnen het Gorinchemse. Zij hoort graag de visie van de wethouder.

Wethouder Kraaijeveld reageert dat het om een stelpost Jeugd gaat, dit is een manier om te kijken hoe dat komend jaar als er meer informatie is ingezet kan worden. Deze afweging is aan de raad. Er is bewust gekozen voor een tussenmoment om de ontwikkelingen af te wachten en zaken tegen het licht te houden in de nieuwe periode. De middelen gaan niet terug naar het Rijk. Het Rijk wil samen op pad om ervoor te zorgen dat er maatregelen worden genomen om een financieel beheersbaar stelstel te realiseren. Het gesprek over de Hervormingsagenda ligt stil op dit moment wat zorgt voor een stuk onzekerheid. Met de

voorliggende is Gorinchem goed op weg als daarmee ingestemd wordt. Beweging op nul; het is een transformatie van jaren waarin nu weer een nieuwe stap gezet wordt. Regionaal moet bekeken worden wat dit betekent voor SOJ met een nieuw inkoopkader en contractmanagement wat een flinke kwalitatieve impuls heeft gekregen en waarop vanuit cliëntenperspectief wordt ingestoken. Als er lokaal in geslaagd wordt om jeugdigen en gezinnen preventief sneller te helpen zijn er zaken te winnen (werkloosheid, armoede, werkende armoede). Gorinchem is één van de gemeenten die er financieel wat positiever uitspringt waardoor schokken opgevangen kunnen worden en er geïnvesteerd kan worden in zaken die belangrijk gevonden worden. De reserve kan in de komende jaren gericht ingezet worden om impulsen te blijven continueren.

Mevrouw Dansen herinnert de wethouder eraan dat de reden dat Gorinchem er zo goed voorstaat is dat alle gelden binnen het Sociaal Domein geoormerkt zijn weggezet waardoor deze in slechtere tijden gebruikt kunnen worden. Zij is niet blij met het antwoord van de wethouder en wil daarom de mogelijkheid van een bespreekstuk open houden zodat haar fractie een motie kan indienen.

Mevrouw Alba vraagt zich af of het beeld dat Gorinchem het iets beter doet in de Regio niet wat vertekend is omdat er in Gorinchem geen zware Jeugdzorg is.

Wethouder Kraaijeveld vervolgt dat sinds 1 januari het woonplaatsbeginsel geldt. Gekeken wordt om welke jongeren uit Gorinchem het gaat en welke jongeren er onder de bovenregionale voorzieningen vallen. Dat zijn vaak de voorzieningen met de hogere kosten. Gorinchem zit niet in de top 10 van de Regio met het aantal jeugdigen dat zwaardere zorg krijgt. Met jaren van investeringen, partnerschap, doorontwikkelen vanuit de inhoud, integraal sociaal beleid zit Gorinchem aan de goede kant in het rijtje.

De heer De Jong begrijpt de opmerking van de SP niet helemaal dat in het verleden de gelden voor het Sociaal Domein zijn geoormerkt. De wethouder geeft aan dat deze gelden met name voor Jeugdzorg zijn bestemd.

Mevrouw Dansen verduidelijkt dat de gelden nu niet geoormerkt zijn, maar enkel apart gezet zijn.

De heer De Jong hoorde dat de gelden niet teruggaan naar het Rijk maar aan jeugdhulp besteed zullen worden. De bedragen zijn nog niet gespecificeerd omdat de plannen nog ontwikkeld worden. Er kunnen geen gelden geoormerkt worden als je nog niet weet wat je wilt gaan doen.

Wethouder Kraaijeveld bevestigt dat het een stelpost Jeugd betreft om uiteindelijk te kijken hoe de gelden het komende jaar zo goed mogelijk ingezet worden. Het is aan de raad om te bepalen hoe alle middelen en stelposten meerjarig ingezet worden. Alle middelen die overblijven, blijven in de reserve Sociaal Domein als een soort tussenstap.

De voorzitter constateert dat de meerderheid zich uitspreekt voor een hamerstuk met uitzondering van de SP en stelt voor om het stuk als hamerstuk door te sturen naar de raadsvergadering van 24 februari a.s. en het gesprek aan te gaan over de aangekondigde motie.

Mevrouw Dansen kan zich hierin vinden.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.